

Temat: Jak napisać charakterystykę ?

Zadanie 1

Przypomnij sobie informacje na temat tworzenia charakterystyki postaci. Pomogą Ci w tym poniższe notatki:

Charakterystyka to forma wypowiedzi ustnej lub pisemnej, która ma na celu **przedstawienie cech zewnętrznych i wewnętrznych** postaci rzeczywistej, literackiej lub fikcyjnej. Analizie podlega nie tylko zewnętrzny wygląd prezentowanej osoby (jak w wypadku opisu postaci), lecz również jej **sposób zachowania, charakter, intelekt, styl życia i wyznawane poglądy**. Szczególną formą charakterystyki jest **autocharakterystyka**, czyli próba przedstawienia samego siebie.

Jak napisać dobrą charakterystykę?

Nie ma jednego ogólnie przyjętego schematu. Można zacząć od przedstawienia informacji ogólnych, a potem opisać szczegóły, można też rozpocząć od prezentacji najważniejszych cech postaci, następnie zaś przejść do mniej istotnych. Ważne jest, by charakterystyka miała **wstęp, rozwinięcie i zakończenie**.

W części wstępnej krótko należy przedstawić charakteryzowaną osobę i podać podstawowe informacje na jej temat (np.: Jak się nazywa? Skąd pochodzi? Ile ma lat? Gdzie mieszka?).

Rozwinięcie stanowi główną i najobszerniejszą część charakterystyki. W tej części pracy należy skupić się nie tylko na **cechach zewnętrznych** przedstawianej osoby i ważnych dla niej życiowych wydarzeniach (tzw. **charakterystyka zewnętrzna**), ale również opisać jej **charakter, sposób zachowania, zainteresowania i wyznawane wartości** (tzw. **charakterystyka wewnętrzna**).

Ostatnia część charakterystyki (zakończenie) zawiera **opinię** piszącej/piszącego na temat prezentowanej postaci.

Najczęstsze błędy pojawiające się podczas redagowania charakterystyki postaci:

- pisanie nie na temat,
- brak przemyślanej koncepcji całości,
- zbyt obszerny opis wyglądu zewnętrznego (zamiast charakterystyki – opis postaci),
- pominięcie opisu cech wewnętrznych postaci (tj. jej usposobienia, cech charakteru, zainteresowań, poglądów),
- brak oceny postaci (lakoniczne wnioski, brak uzasadnienia oceny),
- występowanie zdań niepołączonych ze sobą w sposób spójny i logiczny,
- ubogie słownictwo (zbyt częste powtarzanie wyrazów „mieć” i „być”),
- błędy gramatyczne, błędy ortograficzne i błędy interpunkcyjne.

Należy unikać !

- stosowania zdań o tym samym schemacie składniowym z czasownikami *być* i *mieć*
- gromadzenia określeń w formie wyliczenia
- stosowania przymiotników typu fajny, miły
- stosowania języka mówionego
- powtórzeń stylistycznych

Przykładowe elementy charakterystyki postaci

Przedstawienie postaci	<ul style="list-style-type: none"> • Jak się nazywa? • Skąd pochodzi? • Ile ma lat? • Gdzie, z kim mieszka? • Itd.
Wygląd postaci	<ul style="list-style-type: none"> • Jakiego jest wzrost? • Jaki ma kolor włosów, oczu? • W jaki sposób się porusza? • Itp.
Cechy charakteru	<ul style="list-style-type: none"> • Jakie ma zalety? • Jakie ma wady? • Co wyróżnia jej charakter? • Itp.
Sposób zachowania	<ul style="list-style-type: none"> • W jaki sposób się zachowuje? • Czy ma jakieś stałe przyzwyczajenia, powiedzonka? • W jaki sposób traktuje innych ludzi? • Itp.
Zainteresowania i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Czym się interesuje? • Jakie ma zdolności? • Na czym zna się dobrze? • Itp.
Poglądy i wartości	<ul style="list-style-type: none"> • Jaki wyznaje światopogląd? • Jakie ma życiowe cele? • Co pragnie osiągnąć? • Itp.
Ocena postaci	<ul style="list-style-type: none"> • W jaki sposób autorka/autor charakterystyki postrzega prezentowaną postać? • Za co podziwia się charakteryzowaną postać? • Co irytuje autorkę/autora charakterystyki w prezentowanej postaci? • Itp.

Zadanie 2.

Zgodnie z informacjami, jakie posiadasz już na temat charakterystyki postaci, w poniższym tekście

- zaznacz fragmenty stanowiące **wstęp**, **rozwinięcie** oraz **zakończenie**,
- zaznacz lub nazwij cechy **charakteru**, **usposobienia** Ani,
- Czego Twoim zdaniem zabrakło w tej pracy? Czy pojawiły się jakieś błędy?

Jestem takim niespokojnym duchem! Charakterystyka Ani Shirley.

Główną bohaterką powieści Lucy Maud Montgomery pt. *Ania z Zielonego Wzgórza* jest jedenastoletnia Ania Shirley. Urodziła się w Nowej Szkocji. Po śmierci jej rodziców, zaopiekowała się nią pani Thomas, a następnie dziecko przebywało w domu dla sierot. Później dopiero Ania została adoptowana przez Marylę i Mateusza Cuthbertów z Avonlea i zamieszkała na Zielonym Wzgórzu. Kiedy przyjechała pociągiem do Avonlea, ubrana była w krótką, brzydką sukienkę z szarozółtej, szorstkiej wełny. „Na głowie miała wyblakły, brunatny kapelusz marynarski, spod którego opadały na ramiona dwa bardzo grube, czerwone jak ogień warkocze”. Dziewczynka była blada i chuda. Miała drobną twarzyczkę, dużo piegów, szerokie usta oraz duże szarozielone oczy pełne życia. „Podbródek Ani był spiczasty i wystający, usta wymowne i pełne słodyczy, czoło zaś szerokie i rozumne”. Dziewczynka uwielbiała marzyć. Wyobrażała sobie różne rzeczy. Twierdziła, że wszystko, co jest wokół niej, jest piękne: las, sad, ogród, strumyk: „Słyszę aż tutaj śmiech strumyka. Strumienie są wesołe. Śmieją się zawsze!”. Ania nawet w dżdżysty poranek była szczęśliwa. Lubiała nadawać pieszczotliwe nazwy wszystkiemu – nawet kwiatom i innym roślinom: „Tej wielkiej wiśni pod moim oknem dałam imię dziś rano. Nazwałam ją Królową Śniegu, dlatego że jest biała. Prawda, że ona nie zawsze stoi w kwieciu, ale można to sobie wyobrazić”. Dziewczynka najczęściej była optymistką. Uważała, że można cieszyć się ze wszystkiego, że wszystko może wydawać się dobrym, jeśli naprawdę się tego pragnie. Czasami Ania była zbyt impulsywna: „Jakim prawem pani mówi, że jestem piegowata i ruda? Pani jest ordynarną, źle wychowaną kobietą bez serca!”. Miała ogromny temperament. Potrafiła wszystkim powiedzieć prawdę. Uczyła się bardzo dobrze. Była lubiana przez nauczycieli. Tylko niektóre dzieci, a szczególnie Gilbert Blythe, wołały na nią: „Marchewka!”. Dlaczego? Bo Ania miała czerwone jak marchew włosy i piegi, które były zresztą przyczyną kompleksów dziewczynki. Ania Shirley była bowiem estetiką i straszliwie cierpiała z powodu swojego wyglądu. Marzyła o tym, aby mieć kruczoczarne sploty i fiołkowe oczy. Jej pomysłowość w kwestii poprawy wyglądu była niebywała – Ania próbowała przemalować rude włosy na czarne, ale w efekcie wyszedł kolor zielony, jej ulubione sukienki miały bufiaste rękawy? Ania kochała piękno, a że była małą kobietką, więc zależało jej na wyglądzie. Była dziewczyną ambitną. Zawzięcie rywalizowała z Gilbertem o przodownictwo w nauce. Lubiała używać górnolotnych słów, wyrażała się patetycznie. Dziewczynka była wierna. Nigdy nie opuściła swojej przyjaciółki Diany, nawet w nieszczęściu. Nigdy też swojej winy nie zrzucała na innych. Nikt przez nią nie

mógł cierpieć. Miała dar zjednywania sobie ludzi. W Avonlea była bardzo lubiana. Zaprzyjaźniła się z Mateuszem. Spędzali ze sobą dużo czasu na szczerych rozmowach. Przed Marylą Ania czuła respekt, ale gdy przekonała się, że Maryła ją zaakceptowała, to pokochała tę kobietę z całego serca. Bohaterka Lucy Maud Montgomery uwielbiała brać udział w różnych piknikach, podwieczorkach, koncertach. Była bardzo inteligentna. Przebywanie wśród ludzi sprawiało jej ogromną przyjemność. Ania bała się egzaminów do seminarium nauczycielskiego. Jednak zdała je najlepiej wraz z Gilbertem. Marzyła o zdobyciu stypendium. Była ambitna i zawzięcie dążyła do celu. Bardzo cieszyła się ze swoich sukcesów w nauce, jednak ciągle - brakowało jej przyjaźni z Gilbertem. Gdzieś głęboko w sobie nosiła iskierkę pojednania. Właśnie wtedy, gdy spełniały się marzenia dziewczyny, zmarł Mateusz – jej przyjaciel. Ania bardzo to przeżyła. Na wieść o sprzedaży Zielonego Wzgórza zrezygnowała z dalszej edukacji, by pomóc Maryli. Uczyła dzieci w szkole w Avonlea, spotykała się z przyjaciółmi, pogodziła się z Gilbertem. Wyrosła na piękną pannę o ślicznych błyszczących oczach i kręconych kasztanowych włosach. Stała się zupełnie inną, już dorosłą Anią o pięknych wyrazistych rysach twarzy i smukłej sylwetce. Okazała się też osobą upartą. Obiecała sobie, że nigdy nie pogodzi się z Gilbertem i nigdy mu nie przebaczy. Odmówiła mu swojej przyjaźni nawet wtedy, gdy uratował jej życie. Potem tego żałowała i przyznała, że jej zachowanie było niemożliwe. Nie da się ukryć, że Ania była osobą „roztrzępaną” (któż zapomina dodać mąki do ciasta?), gwałtowną, skłoną do przesady, czasem mało przewidującą (przedstawienie na stawie Barrych). Niekiedy wtrącała się w nie swoje sprawy, a ponadto była niezwykłą gadułą. Mimo to lub właśnie dlatego czytelnicy ją pokochali – oni i Gilbert Blythe. Moim zdaniem była to dziewczyna niezwykła. Znakomicie dawała sobie radę w każdej sytuacji. Najgorsze i najbrzydsze rzeczy widziała w różowych kolorach. W każdym człowieku zauważała zawsze chociaż odrobinę dobra. Zaimponowała mi przede wszystkim wytrwałością w dążeniu do celu i wrażliwością na piękno przyrody.